

บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร

1. โครงการวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง

(ภาษาไทย) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(ภาษาอังกฤษ) Guideline for the Promotion of the Role of Radio in the Border Areas in order to Strengthen the Relationship between Thailand and the Lao People's Democratic Republic

1.2 ชื่อผู้วิจัย นายวีรพงษ์ พลนิกรกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (นิเทศศาสตร์) สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทรศัพท์ 0 4422 4334 โทรศัพท์มือถือ 08 7772 0972 โทรสาร 0 4422 4205 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ weerap@sut.ac.th หรือ weerap@hotmail.com

1.3 งบประมาณและระยะเวลาทำวิจัย

ได้รับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 งบประมาณที่ได้รับ 400,000 บาท
ระยะเวลาทำวิจัย ตั้งแต่ สิงหาคม 2550 ถึง มีนาคม 2552

2. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

สิ่งที่ทำทนายสำหรับวิทยุกระจายเสียง (วิทยุฯ) ตามแนวชายแดน (border radio) โดยเฉพาะวิทยุฯ ไทยที่กระจายเสียงข้ามฝั่งไปยัง สปป.ลาว คือ การมีบทบาทที่เป็นประโยชน์ตามอุดมคติภายใต้ความร่วมมือของทั้งสองประเทศ บทบาทของสื่อตามอุดมคติ เช่น การเป็นสื่อที่ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และ สปป.ลาว และการเป็นสื่อช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาระหว่างสองประเทศ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (international relations) โครงการวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุฯ ตามแนวชายแดนจังหวัดหนองคายในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว และเพื่อประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม (participation) ในวิทยุฯ ตามแนวชายแดนระหว่างชุมชนของทั้งสองประเทศ อันเป็นแนวคิดที่จะนำไปสู่การส่งเสริมบทบาทของวิทยุฯ ตามแนวชายแดน ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดน ไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย
- 2) เพื่อประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดน
- 3) เพื่อศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดน ไทย-ลาว จังหวัดหนองคายที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว
- 4) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดน ไทย-ลาว จังหวัดหนองคายของคนไทยและ สปป.ลาว ที่อาศัยอยู่ 2 ฟังแม่น้ำโขง
- 5) เพื่อแสวงหาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนจังหวัดหนองคายในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม (structured interview) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถาม การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

5. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาโดยสรุปพบตามประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ผลการศึกษาสถานภาพวิทยุฯ ตามแนวชายแดนในการทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์มี ดังนี้ (1) ศักยภาพของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนในการทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ได้แก่ สถานี (1.1) บางแห่งมีการบริหารจัดการที่ดี (1.2) บางแห่งมีบุคลากรหลักที่มีความรู้ความสามารถและหลากหลาย (1.3) บางแห่งกำลังส่งสูงครอบคลุมพื้นที่กว้างและมีความพร้อมด้านอุปกรณ์/เครื่องมือ (2) ปัจจัยภายนอกที่เสริมศักยภาพวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนในการทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ได้แก่ (2.1) พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระราชวงศ์ไทยใน สปป.ลาว (2.2) ภูมิประเทศที่ติดกัน (2.3) ความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างคนไทยและคน สปป.ลาว (2.4) เศรษฐกิจและความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ (2.5) จุดร่วมของภาคการเกษตร (2.6) ภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน (2.7) ศาสนาและความสัมพันธ์ที่ดีทางด้านศาสนา (2.8) การมีส่วนร่วมของคน สปป.ลาว ในวิทยุฯ และกิจกรรมอื่น

(2.9) ความร่วมมือระหว่างไทยและ สปป.ลาว (2.10) การมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงและจุดผ่อนปรน และ (11) การได้รับสนับสนุนด้านการเงินจากส่วนต่าง ๆ (3) ปัจจัยภายในที่เป็นอุปสรรคต่อ วิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนในการทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ได้แก่ สถานี (3.1) บางแห่งมีการบริหารจัดการที่ไม่ดีเท่าที่ควร (3.2) บางแห่งมีบุคลากรน้อยและ ขาดคุณสมบัติบางประการในการทำหน้าที่เป็นนักจัดรายการฯ และ (3.3) บางแห่งมีกำลังส่งต่ำและ ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์/เครื่องมือ และ (4) ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อวิทยุกระจายเสียง ตามแนวชายแดนในการทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ได้แก่ (4.1) ความ แตกต่างของระบอบการปกครอง (4.2) การขาดความไว้วางใจกันในระดับรัฐบาล (4.3) ภาษาที่ คล้ายคลึงแต่ก็มีความแตกต่าง (4.4) ทักษะคติที่เป็นลบของคนบางกลุ่ม (4.5) นโยบายการจำกัดกำลัง ส่งสัญญาณวิทยุชุมชนของรัฐบาลไทย (4.6) ความไม่แน่นอน ไม่สม่ำเสมอและจำกัดของการ สนับสนุนด้านการเงินจากส่วนต่าง ๆ (4.7) การแข่งขันด้านราคาการสนับสนุนรายการ และ (4.8) ความไม่ชัดเจนในสถานภาพของวิทยุชุมชน

สำหรับบทบาทปัจจุบันของวิทยุฯ ตามแนวชายแดนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว มีดังต่อไปนี้ (1) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง (2) บทบาทการ โฆษณาสินค้าและบริการทั้งฝั่งไทยและลาว (3) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านประเพณี ท้องถิ่น 2 ฝั่งโขง (4) บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสารที่ผู้ฟังทั้ง 2 ฝั่งโทรศัพท์เข้ารายการเพื่อ ส่งข่าวสารงานบุญ แจ้างของหาย ฯลฯ (5) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ (6) บทบาทในการเผยแพร่ พุทธศาสนา และ (7) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับฟังวิทยุฯ ตามแนวชายแดนจังหวัดหนองคาย พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยประมาณ 1 ใน 4 เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว (ร้อยละ 27.00) แต่ส่วน ใหญ่ไม่เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว (ร้อยละ 73.00) โดยกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับให้เหตุผลในการ เปิดรับฟังว่าได้รับความบันเทิง (ร้อยละ 46.28) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ให้เหตุผล ว่าไม่ชอบฟังเพลงหรือวิทยุฯ สปป.ลาว ชอบหรือฟังเฉพาะเพลงหรือวิทยุฯ ไทย (ร้อยละ 23.81)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ส่วนใหญ่ฟังช่วงเย็น 16.01-18.00 น. (ร้อยละ 20.37) และคิดว่ามีประโยชน์จากการรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว (ร้อยละ 98.15) โดยได้รับความ บันเทิง (ร้อยละ 42.73) รวมทั้งได้ข่าวสารความรู้ (ร้อยละ 27.27) และส่วนใหญ่เมื่อฟังแล้วทำ ให้รู้สึกดีกับ สปป.ลาว (ร้อยละ 87.04) โดยให้เหตุผลว่าได้รับความบันเทิง (ร้อยละ 23.40) และได้ ข่าวสารความรู้ (ร้อยละ 19.15) เช่นกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วรู้สึกไม่ดีกับ สปป.ลาว ส่วนใหญ่แสดงทัศนคติส่วนตัวที่ไม่ชอบการปกครองของ สปป.ลาว (ร้อยละ 40.00) ส่วน

กลุ่มตัวอย่างที่ฟังวิทยุ สปป.ลาว แล้วไม่ระบุว่ารู้สึกดีหรือไม่ดีกับ สปป.ลาว ส่วนใหญ่อธิบายเหตุผลว่ามุ่งฟังเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 44.44) และไม่มียกคิดหรือทัศนคติที่เป็นด้านลบต่อ สปป.ลาว (ร้อยละ 22.22)

ด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยต่อความสัมพันธ์ลาว-ไทยพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทยดี (ร้อยละ 87.00) โดยกล่าวถึงการค้า เศรษฐกิจ การลงทุนที่ดี (ร้อยละ 32.05) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่า ความสัมพันธ์ของลาว-ไทยไม่ดี (ร้อยละ 6.50) ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เนื่องจากความเคร่งครัด และมาตรฐานที่แตกต่างจากไทยในการเข้า สปป.ลาว (ร้อยละ 46.15) กลุ่มตัวอย่างไม่ระบุว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทยดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่แสดงทัศนคติว่ารู้สึกกลาง ๆ ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง (ร้อยละ 34.62) และไม่ระบุความสัมพันธ์ว่าดีหรือไม่ดีและไม่มีความเห็นเพิ่มเติม (ร้อยละ 23.08)

ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับฟังวิทยุ ไทย ของคน สปป.ลาว จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุ ไทย (ร้อยละ 97.25) โดยให้เหตุผลการเปิดรับฟังว่า ฟังเพื่อความบันเทิง (ร้อยละ 49.67) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ฟังวิทยุ ไทย เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องรับวิทยุ และโดยเฉพาะโทรทัศน์ (ไทย) (ร้อยละ 36.36) กลุ่มตัวอย่างเปิดรับตามเวลาที่สะดวกของแต่ละบุคคล เช่น ฟังเวลาว่าง ฟังตลอดทั้งวัน/เวลา ฟังเวลาทำงาน ฟังขณะขับรถ ฟังเวลาเดินทางหรืออยู่บนรถ เป็นต้น (ร้อยละ 23.36) ในส่วนของประโยชน์จากการฟังวิทยุ ไทย กลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ฟังวิทยุฯ กล่าวว่า ฟังวิทยุ ไทยแล้วมีประโยชน์ โดยให้เหตุผลว่าได้ข่าวสารความรู้ (ร้อยละ 60.75)

กลุ่มตัวอย่าง สปป.ลาว ที่เปิดรับฟังวิทยุ ไทย แล้วส่วนใหญ่รู้สึกดีกับประเทศไทย (ร้อยละ 95.63) เพราะได้ข่าวสารความรู้ (ร้อยละ 18.30) กลุ่มตัวอย่าง สปป.ลาว ส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทย ดี (ร้อยละ 98.75) เพราะความสะดวก (และง่าย) ของการข้ามแดน ไปมาหาสู่กัน (ร้อยละ 36.92)

การเปิดรับฟังวิทยุ ไทยและ สปป.ลาว และทัศนคติด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ และอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยเพศหญิง จำนวน 67 คน (ร้อยละ 17.00) เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว มากกว่า เพศชาย ซึ่งมีจำนวน 41 คน (ร้อยละ 10.00) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทั้งเพศหญิง จำนวน 65 คน (ร้อยละ 16.25) และเพศชาย จำนวน 41 คน (ร้อยละ 10.25) ที่ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ต่างมีความเห็นว่าการเปิดรับฟังดังกล่าวมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทั้งเพศหญิง จำนวน 57 คน (ร้อยละ 14.25) และเพศชาย จำนวน 37 คน (ร้อยละ 9.25) ที่เปิดรับฟัง

วิทยุฯ สปป.ลาว ต่างมีความรู้สึกดีกับ สปป.ลาว กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทั้งเพศหญิง จำนวน 178 คน (ร้อยละ 44.50) และเพศชาย จำนวน 170 คน (ร้อยละ 42.50) ส่วนใหญ่มีทัศนคติว่า ความสัมพันธ์ไทย-ลาว ดี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทุกช่วงอายุ จำนวน 292 คน (ร้อยละ 73.00) ส่วนใหญ่ไม่เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยที่เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น (18 – 24 ปี) วัยทำงาน (35 – 44 ปี) และสูงอายุ (55 ปีขึ้นไป) ทุกคนและช่วงอายุอื่นเกือบทุกคนรวมจำนวน 106 คน (ร้อยละ 26.50) เห็นว่าเปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทุกช่วงอายุ จำนวน 94 คน (ร้อยละ 23.50) เห็นว่าฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วทำให้รู้สึกดีกับ สปป.ลาว กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทุกช่วงอายุ จำนวน 348 คน (ร้อยละ 87.00) มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ไทย-ลาว ดี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทุกกลุ่มอาชีพมีทั้งฟังและไม่ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว โดยกลุ่มอาชีพที่ไม่ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว จำนวน 292 คน (ร้อยละ 73.00) มากกว่า กลุ่มอาชีพที่ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ซึ่งมีจำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.00) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 106 คน (ร้อยละ 26.50) เห็นว่า ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 94 คน (ร้อยละ 23.50) เห็นว่า ฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วทำให้รู้สึกดีกับ สปป.ลาว กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 348 คน (ร้อยละ 87.00) มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ไทย-ลาว ดี

การเปิดรับฟังวิทยุฯ ไทยและ สปป.ลาว และทัศนคติด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ และอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว เพศหญิง จำนวน 251 คน (ร้อยละ 62.80) เปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย มากกว่า เพศชาย ซึ่งมีจำนวน 138 คน (ร้อยละ 34.50) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทั้งเพศหญิง และเพศชาย ที่ฟังวิทยุฯ ไทยดังกล่าว มีความเห็นว่าการเปิดรับฟังดังกล่าวมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทั้งเพศหญิง จำนวน 244 คน (ร้อยละ 61.00) และเพศชาย จำนวน 128 คน (ร้อยละ 32.00) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย ต่างมีความรู้สึกดีกับไทย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทั้งเพศหญิง จำนวน 257 คน (ร้อยละ 64.30) และเพศชาย จำนวน 138 คน (ร้อยละ 34.50) ส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทย ดี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ จำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) ส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ ที่ฟังวิทยุฯ ไทย ดังกล่าว ต่างมีความเห็นว่าการเปิดรับฟังดังกล่าวมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ จำนวน 372 คน (ร้อยละ 93.00) เห็นว่าฟังวิทยุฯ ไทยแล้วทำให้รู้สึกดีกับ

ประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ จำนวน 395 คน (ร้อยละ 98.80) มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทย ดี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) ส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ เห็นว่า ฟังวิทยุฯ ไทยแล้วมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 372 คน (ร้อยละ 93.00) เห็นว่า ฟังวิทยุฯ ไทยแล้วทำให้รู้สึกดีกับประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 395 คน (ร้อยละ 98.80) มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทย ดี

การเปรียบเทียบการรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว และทัศนคติต่อความสัมพันธ์ไทย-ลาว ระหว่างเพศ ช่วงอายุ และอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยและ สปป.ลาว

การรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ระหว่างเพศหญิงและเพศชายของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในประเด็นคำถามฟังวิทยุฯ สปป.ลาว หรือไม่ และประเด็นคำถามฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วรู้สึกดีกับ สปป.ลาว หรือไม่ สำหรับการรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว และทัศนคติต่อความสัมพันธ์ไทย-ลาว ระหว่างช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น แต่การรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ระหว่างกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในประเด็นคำถามฟังวิทยุฯ สปป.ลาว หรือไม่ ประเด็นคำถามฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วมีประโยชน์หรือไม่ และประเด็นคำถามฟังวิทยุฯ สปป.ลาว แล้วรู้สึกดีกับ สปป.ลาว หรือไม่

การรับฟังวิทยุฯ ไทย และทัศนคติต่อความสัมพันธ์ไทย-ลาว ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย และระหว่างกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น ส่วนการรับฟังวิทยุฯ ไทยระหว่างช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในประเด็นคำถามฟังวิทยุฯ ไทย หรือไม่ และประเด็นคำถามฟังวิทยุฯ ไทย แล้วมีประโยชน์หรือไม่

การเปรียบเทียบการรับฟังวิทยุฯ ไทยและ สปป.ลาว และทัศนคติด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทยและ สปป.ลาว จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ และอาชีพ

โดยรวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทั้งเพศหญิงและเพศชายเปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย จำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทั้งเพศหญิงและเพศชายที่เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว จำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.00) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ทั้งหมดจำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็น

ประชาชนไทย ทั้งเพศหญิงและเพศชาย เกือบทั้งหมดจำนวน 106 คน (ร้อยละ 26.50) ที่ฟังวิทยุฯ ไทย ต่างมีความเห็นว่าการเปิดรับฟังดังกล่าวมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทั้งเพศหญิงและเพศชาย เกือบทั้งหมดจำนวน 372 คน (ร้อยละ 93.00) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทั้งเพศหญิงและเพศชาย จำนวน 94 คน (ร้อยละ 23.50) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย ต่างมีทัศนคติว่าฟังวิทยุฯ แล้วทำให้รู้สึกดีกับประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทั้งเพศหญิงและเพศชาย จำนวน 395 คน (ร้อยละ 98.80) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทั้งเพศหญิงและเพศชาย จำนวน 348 คน (ร้อยละ 87.00) มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทย ดี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ จำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) ส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกช่วงอายุ จำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.00) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั้ง สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ ทั้งหมดจำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกช่วงอายุ เกือบทั้งหมดจำนวน 106 คน (ร้อยละ 26.50) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ ของกันและกัน (ไทยหรือ สปป.ลาว) ต่างมีความเห็นว่าการเปิดรับฟังดังกล่าวมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั้ง สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ จำนวน 372 คน (ร้อยละ 93.00) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกช่วงอายุ จำนวน 94 คน (ร้อยละ 23.50) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ ของกันและกัน ต่างมีความรู้สึกดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ไทยหรือ สปป.ลาว) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั้ง สปป.ลาว ทุกช่วงอายุ จำนวน 395 คน (ร้อยละ 98.80) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกช่วงอายุ จำนวน 348 คน (ร้อยละ 87.00) มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทย ดี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) ส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.00) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ สปป.ลาว ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั้ง สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ ทั้งหมดจำนวน 389 คน (ร้อยละ 97.30) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกกลุ่มอาชีพ เกือบทั้งหมดจำนวน 106 คน (ร้อยละ 26.50) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ ของกันและกัน (ไทยหรือ สปป.ลาว) ต่างมีความเห็นว่าการเปิดรับฟังดังกล่าวมีประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั้ง สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ เกือบทั้งหมดจำนวน 372 คน (ร้อยละ 93.00) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 94 คน (ร้อยละ 23.50) ที่เปิดรับฟังวิทยุฯ ของกันและกัน ต่างมีความรู้สึกดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ไทยหรือ สปป.ลาว) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั้ง สปป.ลาว ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 395 คน (ร้อยละ 98.80) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ทุกกลุ่มอาชีพ จำนวน 348 คน (ร้อยละ 87.00) มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ลาว-ไทย ดี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ปัจจุบันอาศัยอยู่ในเวียงจันทน์ และเคยข้ามมาประเทศไทย พหุติกรรมกรเปิดรับสื่อ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้

สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการส่วนใหญ่เปิดรับฟังทั้งวิทยุฯ ไทย และวิทยุฯ สปป.ลาว โดยเปิดรับฟังวิทยุฯ ไทย เพราะมีเพลงมาก ชอบฟังเพลงลูกทุ่ง ชอบฟังเพลงสตริง ชอบฟังธรรมะ (พระพยอม) ชอบฟังโฆษณาสินค้า (ไทยและ สปป.ลาว) และฟังข่าว และเพราะมีภาษาที่คล้ายกัน สำหรับเวลาที่เปิดรับฟังวิทยุฯ เช่น เวลาว่าง หลังจากการทำงาน ก่อนทำงาน ฟังเวลาทำงาน และฟังก่อนนอน สำหรับการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ของไทยมากกว่าของ สปป.ลาว โดยมีความเห็นว่าเปิดรับสื่อโทรทัศน์ไทย เพราะ ชอบดูหนังละคร ข่าว สารคดี และรายการต่าง ๆ **ทัศนคติต่อความสัมพันธ์ไทย-ลาว** กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าความสัมพันธ์ไทย-ลาว ดี โดยมีทัศนคติว่า เหมือนพี่น้องกัน บ้านใกล้เรือนเคียง การข้ามไปมาสะดวกสบาย มีการค้าขาย/ลงทุนระหว่างสองฝั่ง มีนักท่องเที่ยวชาวไทยมาเที่ยวลาวมากขึ้น มีความช่วยเหลือระหว่างไทย-ลาว และมีภรรยา/ญาติพี่น้องเป็นคนไทย

สำหรับวิทยุฯ ไทยกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว พบว่า มีโครงการ “ลาวซุกยูไทย ผลักดัน ร่วมสร้างสรรควิทยุชายแดน” หรือ Twin Radio โดยมีรูปแบบให้ทั้งฝ่ายไทยและ สปป.ลาว ร่วมกันผลิตรายการวิทยุฯ แต่โครงการฯ ไม่สามารถนำไปสู่ภาคการปฏิบัติได้ เนื่องจากต้องรอการอนุมัติจากผู้นำประเทศของ สปป.ลาว แต่รายการ “ดีเจลาว-ไทย เชื่อมใจสองฝั่งโขง” ดำเนินการโดย อสมท. หนองคาย ซึ่งเป็นการจัดร่วมกันระหว่างนักจัดรายการวิทยุฯ อสมท. และนักจัดรายการวิทยุฯ สปป.ลาว โดยนำเสนอความบันเทิงที่สอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และภาษา รายการได้ดำเนินงานและออกอากาศระยะหนึ่ง แต่ต้องยุติลง เนื่องจากไม่มีผู้สนับสนุนรายการ และข้อจำกัดด้านเวลาของนักจัดรายการ สปป.ลาว นอกจากนี้ โครงการวิจัยนี้ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อสานความสัมพันธ์ลาว-ไทย” ระหว่างผู้ดำเนินการสถานีวิทยุกระจายเสียงและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัดหนองคายและตัวแทนจาก สปป.ลาว เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารายการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว พบว่า ผู้ดำเนินรายการวิทยุฯ ไทยมีความพร้อมและยินดีที่จะร่วมผลิตรายการ โดยเสนอให้ออกอากาศที่สถานีวิทยุฯ ไทย ด้านตัวแทนของ สปป.ลาว แสดงความต้องการที่จะให้วิทยุฯ มีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว แต่ต้องการให้มีหลักการความร่วมมือที่ชัดเจนร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ ต้องมีพิธีสาร (protocol) เพราะสื่อเหมือน “ดาบสองคม” หากไม่มีหลักประกันอาจทำให้เกิดปัญหาได้

อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีรายการที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว ได้แก่ รายการ “ฮักแพงไทย-ลาว” ออกอากาศทาง สวท. อำเภอบึงกาฬ และรายการ “สองฝั่งโขง” ออกอากาศทาง สวท. จังหวัดหนองคาย ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวยุติวิทยุฯ ทั้งสองรายการ พบว่าส่วนใหญ่มีเนื้อหาประเภทความบันเทิง (ร้อยละ 65.17) รองลงมาเป็นข้อมูลข่าวสาร (ร้อยละ

34.83) โดยเนื้อหาประเภทความบันเทิงส่วนใหญ่เป็นเพลงลูกทุ่ง (ร้อยละ 47.54) เพลงหมอลำ (ร้อยละ 23.93) และเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิต (ร้อยละ 16.07) ส่วนเนื้อหาประเภทข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย (ร้อยละ 22.09) รองลงมาเป็นข่าวสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่าง ๆ (ร้อยละ 15.34) การรณรงค์การเลือกตั้ง (ร้อยละ 11.66) โฆษณารายการตนเอง (ร้อยละ 11.04) เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี (ร้อยละ 7.98) รวมทั้งข่าว (ร้อยละ 6.13) และกฎหมาย (ร้อยละ 5.52) ตามลำดับ ส่วนรูปแบบรายการ เป็นรายการเพลงแทรกข่าวสารความรู้และเปิดรับสายจากผู้ฟัง และรายการเพลงแทรกข่าวสารความรู้ โดยไม่มีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้าออกอากาศในรายการ นอกจากนี้ยังพบว่า คำ วลี และประโยคที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาวและถูกใช้ในรายการ ทั้ง 2 รายการ มีดังนี้ ในรายการ “ฮักแพง ไทย-ลาว” มีคำ ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาว เช่น “สปป.ลาว”, “สะบายดี” (แปลว่า สวัสดี) และ “พันธมิตรไทย-ลาว” ส่วน วลี เช่น “ประเทศเพื่อนบ้าน”, “ความสัมพันธ์ไทย-ลาว” และ “มิตรภาพลาว-ไทย” รวมทั้งประโยค เช่น “ข่าวเกี่ยวกับสิ่งดี ๆ ของทั้งสองประเทศที่เรามีต่อกันไทยกับลาว” และ “ผู้ฟังไม่ว่าจะเป็นจากฝั่ง สปป.ลาว หรือไทย สามารถโทรเข้ามาขอเพลงได้” ส่วนของรายการ “สองฝั่งโขง” นั้น พบว่า มีคำ ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาว ได้แก่ “นครหลวงเวียงจันทน์” และ “สปป.ลาว” วลี ได้แก่ “รายการสองฝั่งโขง” “พี่น้องนครหลวงเวียงจันทน์” และ “พี่น้อง สปป.ลาว” รวมทั้งประโยคที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาว คือ “ฝากเพลงตามคำแนะนำจากนครหลวงเวียงจันทน์” “มอบเพลงให้พี่น้อง สปป.ลาว” และ “พี่น้องนครหลวงเวียงจันทน์อยากให้อาสาสมัครสามารถโทรเข้ามาบอกได้”

จากการวิเคราะห์เนื้อหารายการที่เกี่ยวข้องและมาจากไทย หรือ สปป.ลาว และเป็นเนื้อหาท้องถิ่น ระดับชาติ หรือนานาชาติ พบว่า เนื้อหารายการของรายการ “ฮักแพงไทย-ลาว” มี เนื้อหารายการประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่เกี่ยวกับประเทศไทย และมาจากประเทศไทย ในขณะที่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สปป.ลาว และมาจาก สปป.ลาว มีจำนวนน้อยมาก รวมทั้งส่วนใหญ่เป็น เนื้อหารายการประเภทข้อมูลข่าวสารระดับชาติ ส่วนข้อมูลข่าวสารระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติมีน้อยมาก นอกจากนี้เนื้อหาประเภทความบันเทิงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่เกี่ยวกับประเทศไทยและมาจากประเทศไทยเกือบทั้งหมด ส่วนเนื้อหารายการของรายการ “สองฝั่งโขง” พบว่า เนื้อหารายการประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่เกี่ยวกับประเทศไทย และมาจากประเทศไทย และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สปป.ลาว และมาจาก สปป.ลาว มีจำนวนน้อยมาก รวมทั้งส่วนใหญ่เป็น เนื้อหารายการประเภทข้อมูลข่าวสารระดับท้องถิ่น ส่วนข้อมูลข่าวสารระดับชาติมีน้อยและระดับนานาชาติพบว่าไม่มี นอกจากนี้ด้านความบันเทิงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่เกี่ยวกับประเทศไทยและมาจากประเทศไทยเกือบทั้งหมด

การศึกษายุทธศาสตร์ที่พึงประสงค์และแนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทย์ฯ ตามแนวชายแดนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว พบว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดของวิทย์ฯ ตามแนวชายแดน จังหวัดหนองคายตามที่สนะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ดำเนินการวิทย์ฯ คือ (1) การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น (2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศ (3) การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ (4) การส่งเสริมความร่วมมือทางด้านกีฬา และ (5) การส่งเสริมความรู้ทางการเกษตร **ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย** ส่วนใหญ่คิดว่า วิทย์ฯ สปป.ลาว และหรือวิทย์ฯ ไทย ควรมีบทบาทในการอนุรักษ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้ง 2 ฝั่ง (ร้อยละ 17.38) การให้และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ (ร้อยละ 14.52) **สำหรับทัศนะของกลุ่มตัวอย่างประชาชน สปป.ลาว** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนะว่าปัจจุบันวิทย์ฯ ทำคืออยู่แล้ว (ร้อยละ 24.26) และส่วนหนึ่งเห็นว่าวิทย์ฯ ควรมีบทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ (ร้อยละ 15.90) การให้ความบันเทิง (ร้อยละ 15.36)

ส่วนบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทย์ฯ ตามแนวชายแดน พบว่า ผู้ดำเนินการวิทย์ฯ ส่วนใหญ่แสดงทัศนะว่าบทบาทที่วิทย์ฯ ตามแนวชายแดนไม่ควรปฏิบัติ คือ บทบาททางด้านการเมืองและบทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล **ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างประชาชนไทย** มีความเห็นว่าวิทย์ฯ ไม่ควรทำหรือมีบทบาทในการนำเสนอเรื่องการเมือง ความมั่นคง และการปกครองของ สปป.ลาว (ร้อยละ 13.92) รวมทั้งการส่งเสริมยาเสพติด การกระทำและสิ่งผิดกฎหมาย (ร้อยละ 8.54) ส่วน**ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างประชาชน สปป.ลาว** เห็นว่า วิทย์ฯ ไม่ควรทำ คือ การนำเสนอสิ่งที่ไม่ดี และการพูดด้วยคำพูดที่ไม่สุภาพ (ร้อยละ 8.23) การพูดเสียดสี/ล้อเลียน/ดูถูก/ดูหมิ่น/ไม่ให้เกิดยริคน สปป.ลาว (ร้อยละ 4.11) และพูดถึงลาวในแง่ลบ (ร้อยละ 3.80)

การศึกษานโยบายการดำเนินการเพื่อส่งเสริมวิทย์ฯ ตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป.ลาว เสนอแนะให้วิทย์ฯ นำเสนอเนื้อหาหรือมีเป้าหมายที่ส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง ความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (ร้อยละ 12.61) เผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของทั้งสองฝั่ง (ร้อยละ 9.24) มีการร่วมมือกันจัดรายการ (ร้อยละ 6.72) และวิทย์ฯ นำเพลงลาวมาเปิดร่วมกับเพลงไทย (ร้อยละ 6.44) ส่วน**กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ดำเนินการวิทย์ฯ** มีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) จัดประชุมร่วมกันระหว่าง 2 ประเทศ เพื่อกำหนดข้อปฏิบัติร่วมกัน อันนำไปสู่การปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน และเพื่อเป็นการพบปะ แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นในการกำหนดกรอบเนื้อหาและแนวทางการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน (2) จัดตั้งคณะทำงานร่วมชายแดนวิทย์ฯ ระดับจังหวัด (3) จัดกิจกรรมนักจัดรายการวิทย์ฯ เชื้อกันและ

กัน และกิจกรรมนักจัดรายการวิทยุฯ พบผู้ฟัง และ (4) จัดอบรมนักจัดรายการวิทยุฯ ของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการมีทัศนะว่าถ้ามีรายการที่มีนักจัดรายการวิทยุฯ ไทยและ สปป.ลาว จัดรายการร่วมกันจะเป็นสิ่ง/เรื่องที่ดี เพราะ จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างไทยและ สปป.ลาว นอกจากนี้ยังเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทยและ สปป.ลาว และเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จะทำให้คนไทยรู้จัก สปป.ลาว มากขึ้น และจะสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นระหว่างไทยและ สปป.ลาว ตลอดจนทำให้ใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการมีทัศนะต่อเนื้อหารายการว่า เนื้อหารายการน่าจะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ธุรกิจ/การลงทุน วัฒนธรรมของทั้งสองฝั่ง นำเสนอข่าว สปป.ลาว และข่าวไทย และนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยและ สปป.ลาว ส่วนรูปแบบรายการควรเปิดโอกาสให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ฝากข่าว และขอเพลง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการบางส่วนมีทัศนะว่าการจัดรายการร่วมกันระหว่างไทยและ สปป.ลาว ตามแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในวิทยุฯ ตามแนวชายแดนเป็นเรื่องยากที่จะทำ แต่หากทำได้เป็นสิ่งดี เพราะ จะทำให้เกิดความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และความรู้ซึ่งกันและกันของทั้ง 2 ประเทศ อันจะทำให้คนไทยรู้จัก สปป.ลาว และทำให้ใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น รวมทั้งจะสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นระหว่างไทยและ สปป.ลาว

ด้านผู้ดำเนินการวิทยุฯ เห็นว่า แนวคิดฯ ดังกล่าว เป็นแนวคิดที่ดีมีประโยชน์ต่อประชาชน ทั้ง 2 ฝั่ง เพราะชุมชนทั้ง 2 ฝั่งจะได้ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ด้วยกัน พี่น้อง 2 ฝั่งจะได้รับข่าวสาร เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณี แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กัน อันจะนำไปสู่การรู้จักกัน ความเข้าใจกัน เกิดความสามัคคีปรองดอง และมีการพัฒนาร่วมกันยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างผู้ดำเนินการวิทยุฯ ส่วนใหญ่ยังเห็นว่า การประยุกต์แนวคิดฯ ผู้การปฏิบัตินั้นทำได้ แต่ต้องอาศัย (1) การประสานงานระดับชาติ (2) ความร่วมมือจากทั้งฝ่ายไทยและ สปป.ลาว (3) นโยบายของรัฐที่ชัดเจนเพื่อนำแนวคิดสู่การปฏิบัติ โดยอาจให้กระทรวงการต่างประเทศรับผิดชอบ (4) หน่วยงานรับผิดชอบต้องกำหนดกรอบการทำงานที่ชัดเจนและจัดอบรมให้ความรู้แนวทางการปฏิบัติดังกล่าวให้แก่ผู้ปฏิบัติทั้ง 2 ฝั่ง (5) ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากกรมประชาสัมพันธ์ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นในการประสานงานและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง (6) งบประมาณสนับสนุนการดำเนินการ เช่น ค่าเดินทาง และค่าข้ามแดน และงบประมาณในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับ สปป.ลาว และการดำเนินรายการเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว และ (7) หากพื้นที่ชุมชนใดมีจุดอ่อนปรน ซึ่งไม่ได้เปิดให้ประชาชนข้ามไป-มาทุกวัน ต้องประสานให้ผู้รับผิดชอบการตรวจคน

เข้าเมืองช่วยดำเนินการให้สามารถข้ามมาได้ทุกวัน หากไม่สามารถทำได้ต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนการเดินทางของคน สปป.ลาว จากจุดผ่านแดนมายังชุมชนในเขตอำเภออื่น

6. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

6.1.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิทย์ฯ ตามแนวชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมวิทย์ฯ ตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว ให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยจำแนกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับเพื่อความยั่งยืน และระดับเฉพาะกิจ รายละเอียด ดังนี้

ระดับเพื่อความยั่งยืน

- 1) ควรมีการประชุมปรึกษาเพื่อหาจุดร่วมทั้งฝ่ายไทยและ สปป.ลาว ในระดับสูง คือ ระดับผู้นำประเทศ ซึ่งการประชุมในระดับสถานีวิทย์ฯ (ไทยและ สปป.ลาว) กระทรวงการต่างประเทศ (ไทย) และกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม (สปป.ลาว) คงไม่เพียงพอที่จะทำให้ความร่วมมือเกิดขึ้นได้จริง รวมทั้งควรมีการจัดประชุมของภาคประชาชนที่สนใจเข้ามีส่วนร่วมในวิทย์ฯ ตามแนวชายแดน ซึ่งอาจดำเนินการหลังจากมีความชัดเจนจากการประชุมในระดับผู้นำแล้ว
- 2) ประเด็นในการประชุมปรึกษาหารืออาจประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการดำเนินการ แนวปฏิบัติ การจัตรายการร่วมกัน (เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน) ขอบเขตของเนื้อหา วิธีการนำเสนอ เป็นต้น
- 3) ในมิติของการมีส่วนร่วม ควรขยายขอบเขตจากนักจัตรายการมืออาชีพหรือที่ทำรายการอยู่แล้วของทั้ง 2 ฝ่ายไปสู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ทั้ง 2 ฝ่ายให้มีโอกาสเข้าถึงและมีส่วนร่วมในสื่อวิทย์ฯ ตามแนวชายแดนทั้งการมีส่วนร่วมคิด วางแผน บริหารจัดการ ผลิตรายการและประเมินรายการ ฯลฯ
- 4) ควรกำหนดให้มีการจัดอบรมนักจัตรายการวิทย์ฯ เพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว ของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อให้รู้ เข้าใจและมีแนวทางการปฏิบัติและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ โดยหัวข้ออบรมควรประกอบด้วย เนื้อหารายการและการใช้ภาษาเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ และการนำเสนอรายการที่เน้นข้อมูลข่าวสารจากทั้ง 2 ประเทศในทุกภาคส่วนอย่างสมดุล โดยมีวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านประเพณี วัฒนธรรม และด้านการพูดและใช้ภาษา ฯลฯ จากทั้ง 2 ประเทศ
- 5) จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างไทยส่วนหนึ่งมีทัศนคติที่เป็นลบต่อ สปป.ลาว ในมิติของความ “ด้อยกว่า” สปป.ลาว เป็น “ผู้รับ” ในขณะที่ไทยเป็น “ผู้ให้” ซึ่งเป็นทัศนคติที่ต้อง

ปรับเปลี่ยน โดยต้องเคารพถึงความเสมอภาคของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ศึกษา ค้นหาและส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นได้ทั้งผู้สวมบทบาทเป็น “ทูต” หรือเป็น “น้ำมัน” เมื่อมีเหตุการณ์ความไม่เข้าใจหรือขัดแย้งกัน

- 6) สื่อมวลชนของทั้ง 2 ประเทศ ควรกระตุ้นและส่งเสริมให้คนให้ความเคารพนับถือต่อวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยม และที่สำคัญคือ ความมีเกียรติของมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนเชื้อชาติหรือสัญชาติใด โดยสื่อควรทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คนทั้งรุ่นปัจจุบันและอนาคตได้ตระหนักรู้ เข้าใจ และถือปฏิบัติต่อกัน
- 7) ผู้นำและชุมชนทั้ง 2 ฝ่ายจำเป็นต้องต้องมีความรู้ และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ประโยชน์ และคุณลักษณะ ฯลฯ ของแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เพื่อที่จะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากสื่อวิทยุฯ ตามแนวชายแดน เพื่อการพัฒนาทั้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติได้มากขึ้น

ระดับเฉพาะกิจ

เป็นแนวทางเฉพาะหน้าในขณะที่รอการดำเนินการในระดับเพื่อความยั่งยืน ดังกล่าวข้างต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) หน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด หรือองค์กรอิสระใหม่ที่จะเกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๔๗ ที่กำหนดให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (องค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่) ควรจัดหาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ให้ผู้ดำเนินรายการวิทยุฯ เข้าถึง (access) ข้อมูลและใช้ประโยชน์จากข้อมูล โดยเป็นข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น
  - 1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีของทั้ง 2 ประเทศ
  - 1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาว ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ เช่น ข้อมูลความร่วมมือและกิจกรรมของหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา วัด และองค์กรการกุศลอื่น ๆ เป็นต้น
  - 1.3) ข้อมูลด้านการเกษตรต่าง ๆ เช่น การทำสวนทำไร่ การปลูกยางพารา ทำนา และเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ
  - 1.4) ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ สำหรับคนไทยและ สปป.ลาว เช่น ระเบียบการเข้า-ออกประเทศ การนำเข้าและส่งออกสินค้า และการค้าขายการลงทุนในประเทศไทยและ สปป.ลาว

- 1.5) ข้อมูลสาธารณชนที่เป็นประโยชน์ต่อคนทั้ง 2 ประเทศ เช่น ไข่เลือดออก เอดส์ และ ไข่หวัดนก ฯลฯ
- 1.6) ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศ เช่น แหล่งท่องเที่ยวในหลวงพระบาง และแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคาย อุดรธานีและจังหวัดอื่น ๆ

ทั้งนี้ข้อมูลที่จัดหาและรวบรวมดังกล่าวข้างต้น อาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือหรือเอกสารสำเนา เพื่อให้พนักงานราชการใช้พูดในรายการที่ออกอากาศ
- สื่อเสียงในรูปของรายการสารคดีสั้น ภาษอีสาน พร้อมออกอากาศเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการผลิตโดยเฉพาะสำหรับสถานีวิทยุฯ ที่ยังขาดความพร้อมด้านบุคลากร (บุคลากรน้อย และขาดความรู้ความสามารถดังกล่าวแล้วในปัจจุบันภายในที่เป็นอุปสรรคฯ) โดยมีความยาวประมาณ 1-2 นาทีเพื่อมิให้กระทบกับรายการปกติของสถานีมากนัก และให้อยู่ในรูปของไฟล์ในแผ่นซีดี เพราะปัจจุบัน สถานีวิทยุฯ ใช้เครื่องเล่นซีดีหรือคอมพิวเตอร์ในการเปิดเพลงและ สปอต่อออกอากาศ และควรจัดทำเป็นชุดสารคดีสั้น ระบุหมายเลขลำดับชัดเจน เพื่อมั่นใจได้ว่ามีเนื้อหาตามกรอบเนื้อหาข้างต้นครบถ้วนและสะดวกในการค้นหาและใช้เปิดออกอากาศ โดยแจกจ่ายไปยัง สถานีวิทยุฯ ทุกแห่ง และควรเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ด้วย เพราะสถานีวิทยุฯ บางแห่งมีอินเทอร์เน็ตรองรับอยู่แล้ว โดยเฉพาะสถานีวิทยุฯ หลักบางแห่ง และยังเป็น การรองรับและเตรียมพร้อมในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

อนึ่ง เพื่อประสิทธิผล หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ ที่จัดหาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้น ควรเสนอแนะให้ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ใช้ข้อมูลหรือสื่อดังกล่าวออกอากาศในรายการช่วงเช้า ระหว่างเวลา 05.00-09.00 และ ช่วงค่ำ 16.00-21.00 น.

- 2) จากการศึกษาที่พบว่า สถานีวิทยุชุมชนบางแห่งมีการบริหารจัดการที่ไม่ดีเท่าที่ควร บางแห่งมีบุคลากรน้อยและขาดคุณสมบัติบางประการในการทำหน้าที่เป็นนักจัดรายการฯ องค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ฯ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมเรื่องการบริหารจัดการวิทยุชุมชน ทั้งการดำเนินการ การจัดการ การหาบุคลากรและอาสาสมัคร ฯลฯ ตลอดจนการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินการวิทยุชุมชนด้านการใช้ภาษาไทยกลางที่ถูกต้อง (กรณีดำเนินการรายการ โดยใช้ภาษาไทยกลาง) เพื่อสร้างความมั่นใจในการที่จะทำบทบาทอื่น อาทิ บทบาทในการเผยแพร่พระราช

กรณีศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระราชวงศ์ไทย และการใช้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว เช่น หากจะพูดถึงความสัมพันธ์ไทย-ลาว ไม่ควรพูดคำว่า “บ้านพี่เมืองน้อง” แต่ควรใช้คำว่า “บ้านใกล้เรือนเคียง” หรือ “บ้านแก้วเมืองทอง” แทน และไม่ควรพูดคำหรือแสดงลักษณะการพูดอันเป็นการล้อเลียน ดูถูก ลบหลู่ สปป.ลาว เป็นต้น

- 3) องค์การอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ฯ ควรกำหนดให้สถานีวิทยุฯ ตามแนวชายแดนมีส่วนของเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว และกำหนดเวลาออกอากาศรายการดังกล่าวให้เหมาะสม ตลอดจนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการสนับสนุนวิทยุฯ ตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- 4) ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงฯ (ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑) ไม่ว่าประเภทใด โดยเฉพาะวิทยุฯ ตามแนวชายแดนพึงตระหนักถึงความเป็นวิทยุฯ ตามแนวชายแดนที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- 5) รัฐหรือองค์การอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ฯ ควรจัดอบรมให้แก่ผู้ดำเนินการสถานีวิทยุฯ ตามแนวชายแดนให้รู้และตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ในฐานะสื่อเพื่อชุมชนและสังคม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งจัดอบรมเรื่องการสื่อข่าวหรือทำข่าว เพื่อขยายขอบเขตของบทบาทหน้าที่นอกเหนือจากบทบาทการให้ความบันเทิง
- 6) ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงฯ ประเภทใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ประเภทที่สองที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ โดยเฉพาะวิทยุฯ ตามแนวชายแดนควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อผลิตรายการเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เพียงพออย่างต่อเนื่องเพราะมีฉะนั้นการได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดรายการเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาวอย่างจำกัดและไม่สม่ำเสมอจะเป็นอุปสรรคสำคัญเช่นเดียวกับ สวท. บิงกาพและหนองคายเผชิญอยู่ในขณะนี้ การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการฯ ดังกล่าว ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนควรได้รับการสนับสนุนเช่นเดียวกัน
- 7) เนื่องจากประชาชน สปป.ลาว และไทยมีความหลากหลายในเชื้อชาติ กล่าวคือ ทั้งคน สปป.ลาว และคนไทยมีทั้งคนที่มีเชื้อสายจีนและเวียดนาม ฯลฯ ตลอดจนคนจีนและคนเวียดนาม ฯลฯ ที่มาอาศัยอยู่ในประเทศ วิทยุฯ ตามแนวชายแดนสามารถเพิ่มบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนเชื้อชาติอื่นหรือสัญชาติอื่นได้ด้วย และ

- ในการมีบทบาทดังกล่าวจะเป็นช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคมอันเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่วิद्यุฯ ควรปฏิบัติ
- 8) รัฐหรือองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ฯ ควรพิจารณาถึงการประกอบกิจการทางธุรกิจ ซึ่งนอกจากจะกำหนดระยะเวลาสูงสุดในการโฆษณาและการบริการธุรกิจ¹ และสัดส่วนรายการ² แล้ว อาจพิจารณากำหนดลักษณะเนื้อหาการโฆษณาและการบริการธุรกิจของประเทศเพื่อนบ้านด้วย
  - 9) เนื่องจากบทบาทสำคัญหนึ่งของวิद्यุฯ ตามแนวชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย คือ บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง ดังนั้นจึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการแต่งเพลงที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว โดยศิลปินไทยหรือ สปป.ลาว หรือร่วมร้องระหว่างนักร้องไทยและ สปป.ลาว และเผยแพร่ผ่านทางวิทยุฯ เช่น เพลงที่มีเนื้อร้องชื่นชมความงดงามในจิตใจของคน สปป.ลาว เพื่อให้คนไทยรู้จักคน สปป.ลาว มากขึ้นหรือเพลงที่สื่อถึงความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวของ สปป.ลาว และไทยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างกัน ฯลฯ
  - 10) ผู้ดำเนินการสถานีวิทยุฯ ควรดำเนินการ และหรือรัฐหรือองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ฯ ควรสนับสนุนให้ทำรายการเฉพาะกิจ โดยเฉพาะในช่วงที่มีงานบุญประเพณีที่ปกติผู้ฟังทั้ง 2 ฝ่าย ใจร่วมกัน อาทิ บุญแข่งเรือ ซึ่งสถานีวิทยุฯ บางแห่งดำเนินการถ่ายทอดสดงานดังกล่าว โดยการเชิญประชาชนหรือผู้แทนจาก สปป.ลาว ร่วมผลิตรายการ โดยอาจเป็นผู้ร่วมบรรยาย หรือแสดงความรู้สึก ฯลฯ

6.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

- 1) ควรมีการวิจัยในพื้นที่จังหวัดอื่นที่ติดกับ สปป.ลาว เช่น จังหวัดมุกดาหาร อุบลราชธานี นครพนม ฯลฯ เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างพื้นที่ เพราะในแต่ละแห่งมีประเพณีวัฒนธรรมที่เหมือนและแตกต่างกัน รวมทั้งระดับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นและระหว่างคนของทั้ง 2 ฝ่าย เป็นต้น อันทำให้ได้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการส่งเสริมบทบาทวิทยุฯ ตามแนวชายแดนไทย-ลาวในภาพรวมทั้งหมด

¹ การประกอบกิจการทางธุรกิจสามารถดำเนินการหารายได้โดยการโฆษณาและการบริหารธุรกิจได้ไม่เกินชั่วโมงละสิบสองนาที ครั้ง โดยเมื่อรวมเวลาโฆษณาตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่เกินชั่วโมงละสิบนาที (มาตรา ๒๑ ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

² สักรายการต้องมีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า (มาตรา ๓๓ (๑) ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

- 2) ควรมีการศึกษาวิทยุ ตามแนวชายแดนไทยและเพื่อนบ้านอื่น ได้แก่ ไทย-พม่า ไทย-กัมพูชา และไทย-มาเลเซีย อันจะทำให้เห็นบทบาทของวิทยุ ตามแนวชายแดน (border radio) อย่างชัดเจน ภายใต้บริบทภายในท้องถิ่นของประเทศไทยและ รวมทั้งบริบทระหว่างประเทศทั้งทางด้านสังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป
- 3) จากการศึกษาพบว่า ประชาชนทั้งไทยและ สปป.ลาว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเปิดรับชมโทรทัศน์ แม้ในกลุ่มที่ตอบว่า ฟังวิทยุ แต่ก็ยังเปิดรับสื่อโทรทัศน์ด้วย ในส่วนของผู้ที่ไม่เปิดรับสื่อวิทยุ จำนวนหนึ่งยังกล่าวว่า ไม่ฟังวิทยุ เพราะดูแต่โทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภา อุดมพันธ์ (2544) ที่สรุปว่า คน สปป.ลาว ทุกคนที่มีเครื่องรับวิทยุ-โทรทัศน์ และสามารถรับสัญญาณวิทยุ-โทรทัศน์ของไทยได้ ล้วนเปิดรับวิทยุ-โทรทัศน์ของไทยทุกคน และงานของศุภางค์ นันตา (2542) ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยรับฟังวิทยุฯ หรือรับชมโทรทัศน์จาก สปป.ลาว (ร้อยละ 80.34) โดยผู้ที่เคยรับฟังหรือชมโทรทัศน์จาก สปป.ลาว นี้ ส่วนใหญ่เปิดรับรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 79.77) รองลงมาคือ เปิดรับทั้งรายการวิทยุฯ และรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 13.90) และเปิดรับเฉพาะรายการวิทยุ (ร้อยละ 6.33) รวมทั้งงานของพนรัตน์ โกศัย (2545) ที่ศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเปิดรับละครไทยว่าเพราะมีความชัดเจนของสัญญาณ โดยกลุ่มวัยรุ่นมีเกณฑ์ในการเลือกช่องโทรทัศน์ที่จะเปิดรับละครไทย เช่น ดาราและเนื้อหาของละคร ฯลฯ โดยมีพฤติกรรมมารับชมละครไทยคือ เปิดดูทุกวัน และดูด้วยกันในครอบครัว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า สื่อโทรทัศน์ชุมชน (community television) เป็นอีกสื่อหนึ่งซึ่งสามารถใช้เป็นสื่อเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว ด้วยอาศัยแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษา อาทิ การศึกษาเชิงทดลองทำรายการวิทยุทัศน์ร่วมกันระหว่างคน 2 ประเทศ
- 4) ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจเลือกใช้วิธีการวิจัยแบบอื่น อาทิ การวิจัยเชิงมานุษยวิทยา เพื่อให้ได้ข้อมูลอีกมิติหนึ่ง

7. การนำไปใช้ประโยชน์

รายงานผลการวิจัยจะถูกส่งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิทยุ ทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติ เช่น องค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ฯ ศูนย์ศึกษานโยบายสื่อ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) และกรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น